

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-624

5.7.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Vilkår for gebyrileggelse – varsling – eierskifte – dispensasjon? – rettsvillfarelse – bransjeløsning

Klager (M. AS) leverte salgsmelding for eierskifte den 27.6.23. Kjøretøyet ble først avregistrert den 23.11.23. Klager ble ilagt gebyr den 7.7.23 for perioden 4.7.23 til og med 22.11.23. Klager var uenig i gebyrileggelsen og anførte at brevene ikke var adressert til klagers postboks. Kjøretøyet ble kjøpt av et dødsbo, og kunne derfor ikke avregistreres i bransjeløsningen. Klager anførte at det ikke ble informert om at kjøretøyet ikke ble automatisk avregistrert ved manuell omregistrering via skranken hos Statens vegvesen, sammenliknet med bransjeløsningen.

Trafikksforsikringsforeningen anførte på sin side at klager er selv ansvarlig for å ha korrekt adresse oppført i Brønnøysundregisteret. Videre at rettsvillfarelse ikke gir grunnlag for dispensasjon, og at klager må bære ansvaret for å ikke avregistrere kjøretøyet til rett tid etter eierskifte. Nemnda kom til at Trafikksforsikringsforeningen måtte få delvis medhold. Ifølge nemnda burde

Trafikksforsikringsforeningen tatt aktive skritt utover den foretatte adressevasken for å bringe på det rene hvorfor firmaet var ukjent for Posten på den registrerte adressen, slik at avregistrering ville skjedd på et tidligere tidspunkt. Nemnda kom derfor til at gebyr måtte betales for perioden 4.7.23 til og med 12.8.23, men at klager måtte fritas for å betale gebyr for perioden 13.8.23 til og med 22.11.23.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding vedrørende klager sitt kjøp av (...) levert til Statens vegvesen med vedtaksdato den 27.6.23. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet ble avregistrert den 23.11.23.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 7.7.23. Klager ble ilagt gebyr for perioden 4.7.23 til og med 22.11.23.

Gebyrkrav sendt 14.7.23, 21.7.23, 28.7.23 og 24.11.23 kom i retur. De resterende gebyrene har ikke kommet i retur. Alle gebyrene er sendt til samme adresse. TFFAuto mottok den 20.12.23 maskinell oppdatering fra Brønnøysundregistrene med postadresse for eier av selskapet.

Gebyret ble påklaget den 28.11.23. Klager forklarte at det ble utlevert en mengde eldre post samtidig som det ble hentet ut en pakke på posten. Ifølge forklaringen var det først på dette tidspunkt klager mottok gebyrene fra Trafikksforsikringsforeningen, samt brev fra Kredinor som omhandlet det samme. Brevene var adressert til to ulike adresser, men ikke til klagers postboks.

Videre forklarte klager at kjøretøyet var kjøpt av et dødsbo, og det ble fraktet til klager og satt direkte på lagring ettersom det var en veteranbil. Ettersom kjøretøyet ble kjøpt av et dødsbo, måtte eierskifte foregå ved skifteattest og omregistreres manuelt i skranken hos Statens vegvesen,

og ikke via bransjeløsningen. Klager skjønte ikke hvorfor kjøretøyet ikke var avregistrert etter eierskifte, og var i kontakt med Statens vegvesen som orienterte klager om at kjøretøy ikke blir automatisk avregistrert ved eierskifte i skranken hos Statens vegvesen, i motsetning til der eierskifte foretas gjennom bransjeløsningen. Videre forklares det at klager ikke ble informert om å ta kontakt med brukerstøtte for å få hjelp til avregistrering. Ifølge support hos Statens vegvesen, kunne ikke klager avregistrere selv.

Trafikksforsikringsforeningen har fremlagt korrespondanse med Brønnøysundregistrene hvor følgende fremgår:

Endring av forretningsadresse kunngjøres på www.brreg.no men ikke endring av postadresse. Endringer av postadresse kan dermed ikke sjekkes bakover i tid sånn uten videre. Vi har jo en "logg", men den er mer til internt bruk her.

Det ble også fremlagt utskrift av logg i eget system for TFFAuto, hvor det fremkommer at klagers postadresse ble oppdatert i systemet den 20.12.23.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilegge gebyr og anfører at klager ikke var klar over at klager selv måtte avregistrere kjøretøyet etter eierskifte. Ettersom kjøretøyet var kjøpt fra et dødsbo, måtte eierskifte foregå ved skifteattest og manuell omregistrering via Statens vegvesen. Klager påpeker at hun/de er godt kjent med hvordan bransjeløsningen fungerer. Videre anfører klager at brevene fra Trafikksforsikringsforeningen er sendt til klagers besøksadresse, hvor det ikke er postkasse.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at klager ble eier av kjøretøyet den 27.6.23, og at forsikringsplikten oppstod fra denne dato. Det at kjøretøyet ikke er i bruk, fritar ikke klager fra forsikringsplikten. Videre anfører Trafikksforsikringsforeningen at rettsvillfarelse ikke er grunnlag for dispensasjon, og at klager må bære ansvaret for å avregistrere kjøretøyet i riktig tid etter eierskifte. I den forbindelse påpeker Trafikksforsikringsforeningen at klager er forhandler og profesjonell bruker av Statens vegvesens bransjeløsning.

Trafikksforsikringsforeningen anfører at gebyrkrav sendt 7.7.23 ikke har kommet i retur, og anses som betryggende sendt. Klager er selv ansvarlig for å holde adressen oppdatert i Brønnøysundregistrene. Det vises til at foreningen mottar elektronisk oppdatering av info fra Brønnøysundregistrene, hvorpå oppdateringene kjøres daglig. I nærværende sak fikk Trafikksforsikringsforeningen melding fra Brønnøysundregistrene om påføring av postadresse for klager den 20.12.23, herunder etter at gebyrperioden var avsluttet. Gebyrkravet er sendt til den adressen som var registrert i Brønnøysundregistrene på det tidspunktet gebyret ble ilagt og i hele gebyrperioden. Hver faktura sendes som EA-sendinger, hvorpå de sendes med elektronisk adresseoppdatering. Det gjøres dermed adressevask for hvert brev som posten ikke får levert mottaker. Trafikksforsikringsforeningen anfører derfor at de har gjort det som kunne forventes for å varsle eier.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet konkluderte med at gebyrene ikke var betryggende avsendt, og at hele gebyrperioden av den grunn måtte bortfalle.

Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for ileggelse av gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Hvis forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (gebyrforskriften §§ 4 og 5).

Det fremgår av TFFAuto at klager ble eier av kjøretøy med kjennemerke ... den 27.6.23, og er følgelig underlagt forsikringsplikt. Kjøretøyet ble først avregistrert den 23.11.23.

Kjøretøyet var dermed uforsikret i 142 dager, og det foreligger således brudd på forsikringsplikten.

Vilkårene for å ilegge gebyr er dermed oppfylt.

Varsel og korrekt ileggelse av gebyr

Etter gebyrforskriften § 6 skal Trafikkforsikringsforeningen varsle "siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn". I dette tilfellet var ikke du "siste forsikringstaker", og varsling skal da skje samtidig som utskriving av gebyret, jf. Gebyrforskriften § 7.

Klager har forklart at brevene ble levert til et postkontor, og klager derfor først ble kjent med gebyrene i forbindelse med at hun/de skulle hente ut en pakke.

Finansklagenemnda Skade (TFF) har i avgjørelse **FinKN 2019-628** uttalt at varslene om gebyrileggelse må være avsendt på en betryggende måte. Videre har det blitt lagt til grunn i avgjørelse **FinKN 2019-962** at med "betryggende" menes at "krav kan sendes til en adresse og/eller på annen måte som det er god grunn til å tro at man vil nå frem til adressaten på".

I foreliggende sak sendte Trafikkforsikringsforeningen gebyret til klager per post. Gebyret ble sendt til klagers besøksadresse. Det første gebyret ble sendt den 7.7.23 og kom ikke i retur. De tre neste gebyrene kom i retur. De syv påfølgende gebyrene kom imidlertid ikke i retur. Det siste gebyret, sendt den 23.11.23 kom i retur. Alle gebyrene ble sendt til samme adresse.

Nemnda har i sak **FinKN 2020-516** uttalt at Trafikkforsikringsforeningen ved retur av post plikter å foreta nye undersøkelser for å forsøke å oppnå kontakt med den som er ilagt gebyr. Trafikkforsikringsforeningen har forklart at de har sendt gebyrene til den adressen som fremgår av Brønnøysundregistrene.

Det fremgår av Brønnøysundregistrene at klager har en annen postadresse enn forretningsadresse. Klager har således bare tilfeldigvis mottatt gebyrene i forbindelse med uthenting av en pakke, ettersom gebyrene ble sendt til postkontoret. Når klager har en egen postadresse, så kan det vanskelig sies at Trafikkforsikringsforeningen hadde god grunn til å tro at de ville nå frem til klager på forretningsadressen. Det foreligger ikke holdepunkter for at adressen har blitt oppdatert på Brønnøysundregistrene sine sider etter gebyrperioden, og det er Trafikkforsikringsforeningen som har bevisbyrden for at gebyret er korrekt ilagt. Det er derfor Trafikkforsikringsforeningen som må dokumentere at postadressen ikke var tilgjengelig i gebyrperioden.

Ettersom Trafikkforsikringsforeningen har sendt gebyrene til en annen adresse enn klagers postadresse, mener vi at gebyret ikke er korrekt ilagt.

Nemnda har lagt til grunn at krav som ikke er betryggende avsendt, bør falle bort, jf. **FinKN 2019-628**. Vi legger dermed til grunn at gebyr sendt i hele gebyrperioden må bortfalle.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for å ettergi gebyret etter bilansvarslova § 17a annet ledd og forskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålene i saken er, slik nemnda ser det, om Trafikkforsikringsforeningen har oppfylt sin opprinnelige varslingsplikt og om det underveis i gebyrperioden inntrådte forhold som burde ført til ytterligere undersøkelser for å sikre at man nådde frem til klager med gebyrfakturaene.

Nemnda har behandlet disse spørsmålene i flere tidligere avgjørelser, se blant annet avgjørelsene i Finansklagenemnda Skades avgjørelser 2020-516 og 2020-619 med videre henvisninger.

Utgangspunktet er bestemmelsene i gebyrforskriften § 6 om varsling og § 7 om underretning om ileggelse av gebyr. § 6 første ledd lyder slik:

Trafikkforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikkforsikringsforeningen.

Videre følger det av § 7 at:

Når det fremgår av TFFAuto at den ansvarlige etter bilansvarslova ikke har sørget for at motorvogn er lovlig forsikret, skal Trafikksforsikringsforeningen etter at den gebyrpliktige er varslet etter § 6, ilegge gebyr etter denne forskriften.

Trafikksforsikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyret så snart som mulig. Underretningen skjer ved utsendelsen av kravet. Ved utsendelsen av kravet skal det gis opplysninger om klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten til å se sakens dokumenter.

I vår sak ble kun foretaksnavnet og foretaksnummeret registrert i TFFAuto. Verken mobiltelefonnummer eller e-postadresse var med andre ord tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen i TFFAuto, noe som i følge § 6 er en forutsetning for plikten til å varsle. Underretning om gebyrileggelsen måtte med andre ord skje ved "utsendelsen av kravet", jf. § 7 andre ledd.

For foretak, i dette tilfellet et aksjeselskap, skal foretakets forretningskommune og adresse registreres i Foretaksregisteret i Brønnøysund, jf. Foretaksregisterloven [lov 21-6-1985-78] § 3-1 nr.3. Trafikksforsikringsforeningen søkte således i registeret og sendte første faktura til den registrerte adressen. Denne fakturaen som er datert 7.7.23, og som altså også inneholdt underretningen om selve gebyrileggelsen, kom ikke i retur.

Klager har opplyst at hun først mottok underretning om gebyrileggelsen og en "bunke med brev" fra Trafikksforsikringsforeningen og Kreditor da hun under et besøk på det lokale postkontor skulle hente en pakke 23.11.23. Hun mener at underretningen skulle vært sendt til foretakets postadresse som er en postboks.

Nemnda har i en rekke avgjørelser redegjort for hva som kreves for at varslingsplikten skal være oppfylt når det ikke er oppgitt verken telefonnummer eller e-post adresse. Utgangspunktet er at brev som sendes i posten, må være stilet til en adresse som det er god grunn til å tro man vil nå mottakeren på. Når den forsikringspliktige, som regel eieren, ikke selv har oppgitt noen adresse, er Trafikksforsikringsforeningen henvist til å søke i offentlige registre, i dette tilfellet Foretaksregisteret.

Opprinnelig varsel ble i vår sak sendt 7.7.23 til foretakets oppgitte adresse. Det inneholdt varsel om at foretakets nyinnkjøpte kjøretøy var å anse som uforsikret fra og med 4.7.23. Nemnda har merket seg at gebyret i dette tilfellet ikke er ilagt fra og med vedtaksdato som var 27.6.23 slik gebyrforskriften § 4 andre ledd forutsetter. Det er opplyst i andre saker at det gis et visst slingringsmonn ved kjøp fra dødsbo fordi det krever manuell registrering. Utsendelse av underretningen den 7.7.23 anses å være innenfor forskriftens bestemmelse om "så snart som mulig" når gebyret først begynner å løpe fra 4.7.23.

Brevet kom som nevnt ikke i retur i til Trafikksforsikringsforeningen, og Trafikksforsikringsforeningen måtte under disse omstendigheter kunne legge til grunn at det opprinnelige varsetlet var betryggende sendt. Foreningen har derfor etter nemndas syn underrettet foretaket i henhold til bestemmelsen i gebyrforskriften § 7.

Det er adressatens ansvar å sørge for at forholdene legges til rette for mottak av brev. Klager har opplyst at foretaket ikke hadde postkasse på forretningsstedet, og dette kan derfor være årsaken til at brevet ikke kom frem, men ble lagt til side på postkontoret og først utlevert 23.11.23 slik klager har fortalt.

Så over til det andre spørsmålet. Det er opplyst av Trafikksforsikringen at man mottok alle de tre neste brevene som ble sendt i retur, med opplysning om at adressaten var "ukjent". Nytt

adresseek viste den samme adressen som var benyttet tidligere, og Trafikksforsikringen sendte derfor, uten å foreta seg noe annet som kunne avklare hvorfor posten ikke kjente til foretaket på den oppgitte adressen, nytt gebyrkrav til foretakets registrerte forretningsadresse den 13.8.23.

Gebyrforskriften løser ikke det spørsmål man her er stillet overfor, men man kan, etter nemndas syn, av §§ 6 og 7 slutte at lovgiver har et uttalt ønske om å nå frem til eieren av kjøretøy med beskjed om at kjøretøyet er uforsikret, så raskt som mulig. Dette fremgår av § 6 første ledd som bestemmer at det som hovedregel skal varsles elektronisk og ellers av § 7 andre ledd om at eieren skal underrettes om gebyrileggelsen "så snart som mulig".

I Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 i kapittel 15.8.4 skriver departementet i siste avsnitt:

Departementet anser det ikke som hensiktsmessig å angi et øvre tak for et samlet gebyr, eller angi et maksimalt tidsrom for når gebyr kan pålegges. En slik bestemmelse vil kunne motvirke formålet med gebyret, som er å motivere eiere til å holde motorvognen trafikksforsikret, og nye eiere til selv å tegne forsikring. Departementet legger imidlertid til grunn at Trafikksforsikringsforeningen aktivt følger opp unnlatelser av å betale gebyr, slik at gebyret ikke påløper over lang tid, og utgjør uforholdsmessig høyt beløp.

Selv om uttalelsen ikke direkte er myntet på ønske om avregistrering slik tilfellet er i vår sak, legger nemnda til grunn at det samme hensyn gjør seg gjeldende slik at Trafikksforsikringen har det samme ansvaret.

Nemnda har i tidligere avgjørelser bygget på dette, blant annet i avgjørelsen 2020-516 som allerede er nevnt.

Det er ikke opplyst på hvilket tidspunkt de tre brevene i juli ble returnert og mottatt av Trafikksforsikringsforeningen, men nemnda mener det siste av de tre mest sannsynlig må være kommet tilbake til Trafikksforsikringsforeningen i god tid før 13.8.23 da neste gebyrkrav ble sendt ut. Slik nemnda ser det, burde Trafikksforsikringsforeningen ha tatt aktive skritt utover den foretatte adressevasken for å bringe på det rene hvorfor firmaet var ukjent for Posten på den registrerte adressen. Dette kunne enkelt vært gjort ved å kontakte Posten lokalt eller aller helst ved å ta en telefon til klager. Nemnda legger til grunn at dette ville ført til umiddelbar avregistrering av kjøretøyet slik det skjedde 23.11.23, samme dag som klager mottok gebyrkravene på postkontoret.

Nemnda er etter dette kommet til at gebyr må betales for perioden 4.7.23 til og med 12.8.23, men at klager fritas for å betale gebyr for perioden 13.8.23 til og med 22.11.23.

Klager har også anført at Statens vegvesen burde informert henne om at kjøretøyet ikke automatisk ble avregistrert slik som det vanligvis skjer når en bilforhandler kjøper et kjøretøy og benytter bransjeløsningen.

Nemnda forstår denne anførselen som et spørsmål om det er grunnlag for å dispensere for det gebyret som etter ovenstående er pålagt klager.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og

at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.
Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Selv om uttalelsen synes knyttet til spørsmålet om plikten til å holde kjøretøy forsikret, må den også legges til grunn ved avregistrering slik forholdet er i vår sak. Avregistrering innebærer som kjent at forsikringsplikten opphører.

Sentralt står spørsmålet om klager hadde handlingsalternativer. Det er ikke noe krav at vedkommende kan bebreides, men i bekreftende fall vil dispensasjon være utelukket.

Klager er profesjonell bilforhandler, og det stilles da strenge krav til kunnskap om blant annet fremgangsmåten ved kjøp og salg av kjøretøyer, også i de tilfellene der kjøpet krever en annen fremgangsmåte enn det som er vanlig.

Kjøretøyet, en veteranbil, ble kjøpt av et dødsbo. Dette er spesielt fordi man da må møte opp på en trafikkstasjon for å godta eierskiftet manuelt. Klager la til grunn at kjøretøyet automatisk ble avregistrert da hun benyttet selvbetjeningsløsningen på stasjonen, men det var feil. Hennes uvitenhet kunne vært løst ved å sette seg inn i fremgangsmåten på forhånd, ved å spørre seg for på stasjonen eller kontakte brukerstøtte som kunne ha hjulpet henne med å aktivere midlertidig avregistrering hvorefter hun selv manuelt måtte ha trykket på denne funksjonen.

Da klager hadde handlingsalternativer, har nemnda kommet til at det ikke er grunnlag for dispensasjon.

Resultatet blir etter dette at klager plikter å betale gebyret for perioden fra og med 4.7.23 til og med 12.8.23, men slipper å betale gebyr for den videre del av gebyrperioden.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold, dog således at gebyrperioden begrenses til tidsrommet fra og med 4.7.23 til og med 12.8.23.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Thor Chr. Hansteen (næringsrepresentant)